

Type of Article: Research

An analysis of the factors affecting the implementation of group research in higher education

Setareh Mousavi¹

Received: 2025/09/02

PP: 185-214

Accepted: 2026/03/13

Abstract

Group research is one of the efficient models in the field of personal and professional development of professors and students that utilizes collective thinking and learning in order to realize human and organizational talents and capacities. The current study was conducted with the aim of analyzing the effective dimensions on group research in higher education. This study is a qualitative research and is applied in terms of purpose. The statistical population of this study is experts, professors, and doctoral graduates. 20 people were selected as the target sample using the purposeful method and snowball technique. The data collection tool is semi-structured interviews. The data were analyzed using the content analysis method.

The results of the study identified three dimensions including professor characteristics (knowledge and skills and personality traits), student characteristics (personality traits and attitudes), and academic characteristics (academic management and leadership, academic functions, resources and credits, and cultural factors).

In this regard, it is necessary to provide the necessary platform for institutionalizing group research in universities by changing the executive strategies of universities, employing capable professors and developing a group culture among professors and students, providing material and moral support to group researchers, allocating balanced and logical funds to group research in the fields of humanities, institutionalizing a culture that supports participation, and revising curricula with a focus on group teaching and learning activities.

KeyWords: Group research skills, higher education, professors, students, content analysis.

Reference: Mousavi, S. (2026). An analysis of the factors affecting the implementation of group research in higher education. *Strategic management attitude*, 4(1), 185-214.

<https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.30605865.1405.4.1.11.3>

¹ Assistant Professor, Department of Psychology and Educational Sciences, Shahid Ashrafi University of Isfahan, Isfahan, Iran.

نوع مقاله: پژوهشی

واکاوی مؤلفه‌های مؤثر بر اجرای پژوهش گروهی در آموزش عالی

ستاره موسوی^۱

پذیرش: ۱۴۰۴/۱۲/۲۲

صص: ۱۸۴-۲۱۴

دریافت: ۱۴۰۴/۰۶/۱۱

چکیده

پژوهش‌های گروهی، یکی از الگوواره‌های کارآمد در حوزه توسعه فردی و حرفه‌ای استادان و دانشجویان است که از تفکر و یادگیری جمعی در راستای تحقق استعدادها و ظرفیت‌های انسانی و سازمانی بهره می‌گیرد. پژوهش کنونی با هدف واکاوی ابعاد مؤثر بر پژوهش‌های گروهی در آموزش عالی انجام شد. این پژوهش در زمره پژوهش‌های کیفی و از حیث هدف کاربردی می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش، متخصصان و استادان و دانش‌آموختگان دکتری می‌باشند. ۲۰ نفر نمونه موردنظر به روش هدفمند و تکنیک گلوله‌برفی انتخاب شده‌اند. ابزار گردآوری داده‌ها، مصاحبه نیمه‌ساختاریافته می‌باشد. داده‌ها به روش تحلیل مضمون تحلیل شده‌اند. نتایج حاصل از پژوهش، سه بُعد شامل ویژگی‌های استادان (دانش و مهارت و ویژگی‌های شخصیتی)، ویژگی‌های دانشجویان (ویژگی‌های شخصیتی و نگرش‌ها) و ویژگی‌های دانشگاهی (مدیریت و رهبری دانشگاهی، کارکردهای دانشگاهی، منابع و اعتبارات و عوامل فرهنگی) را شناسایی کرد. در این راستا لازم است با تغییر در راهبردهای اجرایی دانشگاه‌ها، به کارگیری استادان توانمند و بسط فرهنگ گروهی در بین استادان و دانشجویان، حمایت مادی و معنوی از پژوهشگران گروهی، تخصیص متوازن و منطقی اعتبارات به پژوهش‌های گروهی در حوزه‌های علوم انسانی، نهادینه کردن فرهنگ حامی مشارکت و بازننگری برنامه‌های درسی با محوریت فعالیت‌های یاددهی و یادگیری گروهی، بستر موردنیاز برای نهادینه شدن پژوهش‌های گروهی در دانشگاه‌ها را فراهم کرد.

کلیدواژه‌ها: مهارت پژوهش گروهی، آموزش عالی، استادان، دانشجویان، تحلیل مضمون.

استناددهی (APA): موسوی، ستاره (۱۴۰۵). واکاوی مؤلفه‌های مؤثر بر اجرای پژوهش گروهی در آموزش عالی. فصلنامه نگرش مدیریت راهبردی. ۴(۱)، ۱۸۵-۲۱۴.
<https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.30605865.1405.4.1.11.3>

^۱ استادیار گروه روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید اشرفی اصفهانی، اصفهان، ایران.

setarehmousavi@gmail.com

رشد و پیشرفت علمی هر جامعه‌ای تا حد زیادی در گرو شایستگی و تخصص معلمان و استادان آن جامعه است. استادان همیشه نقش اصلی را در دانشگاه‌ها به عهده داشته‌اند، به‌طوری‌که اعتبار دانشگاه‌ها عمدتاً بر اساس کمیت و کیفیت استادان آنها ارزیابی می‌شود. گرچه وظایف اعضای هیئت علمی در پنج گروه کلی یعنی دانش پژوهی، تدریس، مشاوره، خدمات علمی، مدیریتی و فعالیت‌های رشد حرفه‌ای و شخصی طبقه‌بندی می‌شود (صالحی و قنوازی، ۱۳۸۹: ۶)، اما سازمان علمی فرهنگی ملل متحد (یونسکو)، سه کارکرد اصلی دانشگاه‌ها را «تولید دانش» (پژوهش)، «انتقال دانش» (آموزش) و «اشاعه و نشر دانش» (ارائه خدمات) می‌داند (بازرگان، ۱۳۸۸: ۸۱). امروز فرایندهای آموزشی و پژوهشی بیشتر از فرایندهای اجرایی و اداری اهمیت دارند.

واژه تحقیق یا پژوهش برای افراد مختلف، معانی متفاوتی دارد. تعریف گسترده بویر (۱۹۹۷) بر ۴ ویژگی اصلی آن تأکید دارد:

(۱) قابل اعتماد بودن؛ تعامل همکارانه قوی بین اعضای علمی (افراد قابل اعتماد و مجرب) و دانشجو؛

(۲) نیروی ابتکار در انتخاب مسئله؛

(۳) پذیرش بر مبنای نظریه‌های مناسب و روش‌های موجود در هر رشته؛

(۴) انتشار؛ تولید ملموس نهایی که قابل‌بازنگری و ارزیابی است و بر معیارهای کاملی مبتنی است (کامون و فخری^۱، ۲۰۱۱: ۲۶).

تایلر^۲ تحقیق را به‌عنوان درگیر شدن فعال در فرایند جست‌وجوی انتقادی و انعکاسی با نیت تغییر و تحول در نظر می‌گیرد. جست‌وجوی انعکاسی، تولید خلاق و عمل حرفه‌ای از طرف اعضای علمی، برای شکل‌دهی به تدریس و یادگیری تولید دانش جدید صورت می‌پذیرد (پرکینز و استیک^۳، ۲۰۰۵: ۱).

پژوهش عبارت است از تحلیل عینی و نظام‌مند مشاهدات کنترل‌شده که ممکن است به پروراندن قوانین کلی، اصول یا نظریه‌هایی بینجامد و به پیش‌بینی یا احتمالاً کنترل نهایی رویدادها منتج شود (بست، ۱۳۹۰). در این راستا، پژوهش گروهی از جمله پژوهش‌هایی است

^۱. Kamoun & Fakhry

^۲. Taylor

^۳. Perkins & Stehlik

که باید در آموزش عالی مورد توجه جدی قرار بگیرد. پژوهش گروهی، فرایندی است که در آن یک گروه از پژوهشگران با همکاری و تعامل، به بررسی یک موضوع یا پرسش پژوهشی مشترک می‌پردازند. در این نوع پژوهش، اعضای گروه می‌توانند تجربیات، دانش، منابع و مهارت‌های خود را به اشتراک بگذارند تا به نتایج بهتری دست یابند. این روش می‌تواند به تولید نوآوری‌ها و تسریع در پیشرفت علمی کمک کند (جوزی لوزن^۱، ۲۰۲۳).

یکی از موارد پژوهش گروهی، حضور یک استاد راهنما در جمع دانشجویانی است که در حوزه مشابهی پژوهش می‌کنند و روشی دیگر که بیشتر در میان دانشجویان در رشته‌های علوم طبیعی انجام می‌شود، این است که دانشجویان در گروه‌های پژوهشی قرار گیرند (دلامونت^۲ و همکاران، ۲۰۰۴).

پژوهش گروهی از طریق تشکیل حلقه‌های پژوهشی نیز انجام می‌شود. در این روش، دانشجویان با علایق و موضوع‌های پژوهشی مشابه یا یکسان در گروه‌هایی سازماندهی می‌شوند؛ به گونه‌ای که در رسیدن به هدف خود، یعنی ارائه دستاورد پژوهشی (مقاله، طرح یا پایان‌نامه) بتوانند یکدیگر را حمایت کنند (سنتروک^۳، ۲۰۰۱؛ به نقل از نامداری، ۱۳۹۰).

محیط گروه، همکاری و مشارکت را ترویج و مهارت‌های میان‌فردی موردنیاز برای زندگی کاری دانشجویان را آموزش می‌دهد و به مهارت‌های حل مسئله و تفکر انتقادی کمک می‌کند (مک کارتی و آلوان^۴، ۲۰۰۸).

پژوهش گروهی متمرکز، از مصاحبه جداگانه با تک‌تک افراد گروه، ارزش بیشتری دارد. چرا که در مصاحبه گروهی، تعامل بین افراد و چگونگی تأثیرگذاری آنها بر یکدیگر نیز مورد توجه قرار می‌گیرد (وانگ^۵، ۲۰۰۸).

وقتی در حوزه آموزش عالی و در گروه‌های آموزشی و پژوهشی می‌نگریم، آثار کار گروهی به‌خوبی محسوس نیست. کار گروهی به‌طور گسترده در سازمان‌های غربی استفاده می‌شود و بسیار مؤثر است (حسین‌زاده، ۱۳۹۱ و نظرزاده زارع، ۱۴۰۱)، اما شواهد محدودی درباره استفاده از کار گروهی در سازمان‌ها و نهادهای ایران وجود دارد.

¹. José Luzón

². Delamont

³. Santrock

⁴. McCarty, Alma & Garvan, Thomas N

⁵. Wong

با وجود مزایای بی‌شمار، چالشی‌ترین جنبه، توانایی گروه‌ها برای با هم کار کردن به‌گونه اثربخش می‌باشد. بنابراین، یک مسئله مهم در پژوهش گروهی به فرایندی مربوط است که گروه‌ها از راه آن یاد می‌گیرند (ارتگا و همکاران^۱، ۲۰۱۰). پژوهش گروهی معمولاً سه جریان پژوهشی متمایز را دنبال می‌کند: بهبود نتیجه، تسلط بر وظیفه و فرایند گروهی.

پیشینه و مبانی نظری

کوک کونیمی و ویله^۲ (۲۰۲۳) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که در پروژه‌های دانشجویی رشته‌های علوم تربیتی به تحقیقات گروهی متمرکزتری نیاز داریم. پژوهش گروهی از دیدگاه یادگیری منظم اجتماعی اخذ شده است و باعث بهبود مهارت‌های تعاملی و پذیرش نوآوری‌های پژوهشی می‌شود. افزون‌بر این، می‌تواند با دیدگاه‌های نظری جدید تسریع شود، ولی برای نهاده‌سازی این نوع پژوهش باید رویکرد آموزش مبتنی بر پژوهش را تسهیل کنیم. ۲۵ عامل مؤثر بر فعالیت‌های یادگیری در پژوهش‌های گروهی در ۶ گروه طبقه‌بندی شدند که مهم‌ترین آنها سازوکارهای کنترل همکاری، قوانین و رویه‌ها، الگوی کسب‌وکار دانشگاه، میزان مشارکت بین طرفین، تناسب محتوای همکاری با ویژگی‌های صنعت، اعتماد بین پژوهشگران و شایستگی رهبر گروه‌های پژوهشی دانشگاه. نتایج همچنین نشان داد که مؤسسه‌های همکار در پژوهش‌های گروهی دانشگاهی کشورهای در حال توسعه معمولاً به دنبال یادگیری استثماری در پروژه‌های همکاری با دانشگاه‌ها هستند. بنابراین اجرای پژوهش‌های گروهی نیازمند تدوین قواعد اخلاقی و نظارت اخلاقی مستمر آموزش عالی است (احمدی و همکاران^۳، ۲۰۲۲).

نتایج پژوهش فیتی پالیدی^۴ (۲۰۲۰) نشان داد: در پژوهش‌های گروهی باید گروه‌ها کوچک باشند، پیش از آغاز پژوهش، آموزش‌های گروهی لازم داده شود و همچنین در هر پژوهش گروهی، منشور گروه تدوین شود و سطح مشارکت همه اعضا و استادان نشان داده شود. کار گروهی، روشی بسیار متداول در آموزش عالی است و به رشد شخصی و حرفه‌ای دانشجویان منجر می‌شود. اهدافی که دانشجویان هنگام کار در گروه‌ها دنبال می‌کنند، چگونگی سازماندهی و تنظیم رفتار آنها و نحوه نزدیک‌شدن به وظایف را تعیین می‌کند.

¹. Ortega, Aída; Sánchez-Manzanares, Miriam; Gil, Francisco & Rico, Ramón

². Kokkonieni & Ville

³. Ahmadi, M., Naghizade, M., Ghazinoori, S. S., & Goodarzi

⁴. Fittipaldi

اهداف دانشگاهی نیز متغیر وابسته هستند که می‌توانند شرایط موفقیت گروه را مشروط کنند، زیرا آنها دانشجویان را به سمت مشارکت در کار و میل به افزایش شایستگی دانشگاهی و یادگیری هدایت می‌کنند (بارکو و همکاران^۱، ۲۰۱۹).

گريت هام و ايپوليتو^۲ (۲۰۱۸) در پژوهش خود درباره استفاده از راهبرد یادگیری مبتنی بر گروه برای آماده‌سازی دانشجویان برای کار در گروه‌های پروژه بیان داشتند که مهارت‌های گروهی و دانش لازم برای تکمیل موفقیت‌آمیز طرح گروهی بعدی و مهمتر از آن برای موفقیت در مشاغل آینده بسیار مهم است. آنها اشاره کردند که دانشجویان هنگام کار در طرح گروهی، با یکدیگر همکاری و ارتباط مثبت دارند.

خوان‌زاده و همکاران (۲۰۱۷) نشان دادند که بین میانگین عضویت در گروه‌های مختلف کاری و واحدهای تابعه دانشکده علوم پزشکی آبادان، تفاوت معنادار وجود دارد و حدود دوسوم افراد در گروه‌های کاری با کارکردی در سطح متوسط مشارکت دارند. همچنین گروه‌های کاری دانشکده متنوع و نابرابرند. درنهایت، آنها پیشنهاد دادند که برای ارتقای کارکردهای گروه‌های کاری، برنامه‌های مداخله‌ای طراحی و اجرا شود.

در پژوهش بیگی (۱۳۸۹) مشخص شد که میزان تأثیر مطالعه گروهی بر شناخت و رفع علمی نیازهای راهبردی در بازه متوسط رو به زیاد تا خیلی زیاد می‌باشد. همچنین درباره رتبه‌بندی تأثیر مشخص شد که میزان این تأثیر در حوزه تدوین علمی و مشارکتی راهبردهای ملی بیش از یک سازوکار اجماع عملی ساده ارزیابی شده است.

یافته‌های پژوهش رضایی و زمانی (۱۳۹۶) بیانگر آن است که بین وضعیت موجود و مطلوب اهداف مؤسسه، تفاوت معناداری وجود دارد. همچنین برای ارزیابی عوامل درون‌داد مؤلفه‌های منابع مالی و تجهیزات، عوامل فرایند مؤلفه‌های مدیریت گروه، فعالیت‌های برون‌گروهی و کارکردهای گروه و عوامل برون‌داد مؤلفه‌های بازده آموزشی، محصولات پژوهشی، خدمات اجتماعی و فعالیت‌های اجرایی، بررسی شد. بر اساس یافته‌ها، وضعیت کیفیت هر یک از عوامل در سطح نسبتاً مطلوب قرار دارد.

نتایج پژوهش زمانی و پورآتشی (۱۴۰۱) نشان داد که بین ماهیت رشته‌ها برای کار گروهی، تفاوت وجود دارد، ولی بین دانشگاه‌ها از نظر اجرای کار گروهی، تفاوتی وجود ندارد. همچنین برای انتخاب یک فعالیت برای انجام دادن کار به صورت گروهی، ماهیت آن کار تعیین کننده

¹. Barco, Lázaro, Rio & Gutman

². Greetham & Ippolito

است و نمی‌توان در میان فعالیت‌های پژوهشی مندرج در ماده ۳ آیین‌نامه، ترتیب و اولویتی برای اجرای کار گروهی در نظر گرفت. در نهایت، دشواری‌های کار گروهی به پنج دسته عوامل مربوط به فرد و عضو هیئت علمی، موانع مربوط به گروه و عوامل گروهی، دشواری‌ها و موانع درون‌سازمانی و درون‌دانشگاهی، دشواری‌ها و موانع مربوط به نظام آموزش عالی (عوامل برون‌دانشگاهی) و بافتار عمومی و عوامل ملی تقسیم شد.

ابراهیم‌آبادی (۱۴۰۱) نشان داد هیچ‌ده الزام برای انجام موفق «پایان‌نامه گروهی» در دانشگاه‌های ایران وجود دارد که به پنج سطح به شرح زیر تقسیم می‌شوند: الف- الزامات در سطح فردی (الزامات دانشی، الزامات مهارتی و الزامات نگرشی / منشی)، ب- الزامات در سطح گروه پایان‌نامه (الزامات فرهنگی، آموزشی- اداری و مالی و حقوقی)، ج- الزامات در سطح مؤسسه آموزش عالی (الزامات فرهنگی، آموزشی- اداری و مالی و حقوقی)، ر- الزامات در سطح ملی (الزامات فرهنگی، آموزشی- اداری، اقتصادی، سیاسی و مالی)، ز- الزامات در سطح بین‌المللی (الزامات اقتصادی و آموزشی- اداری). براساس این الزامات، اجرای موفق پایان‌نامه گروهی نیازمند فراهم‌بودن زمینه‌های فردی، گروهی، مؤسسه آموزش عالی، ملی و بین‌المللی مناسب است، زیرا ارتباط تنگاتنگی بین زمینه‌های مختلف وجود دارد. تأثیرات زمینه‌های ملی و بین‌المللی به این صورت است که اگر در یک کشور شایسته‌سالاری و رقابت ملی و بین‌المللی حاکم باشد، سازمان‌ها و شرکت‌ها برای ماندن در کورس رقابت باید مجهز به متخصصان، گروه‌ها و گروه‌های کاری کارآمد باشند. در چنین زمینه‌ای، سازمان‌ها و شرکت‌ها نیز مؤسسات آموزش عالی را برای پرورش دانش‌آموختگان کارآمد که دارای دانش‌ها، مهارت‌ها و منش‌های لازم از جمله مهارت گروهی هستند، تحت فشار قرار می‌دهند.

نتایج پژوهش آبیاری و همکاران (۱۴۰۱) نشان داد که عوامل شخصیتی، عوامل ذاتی، اجتماعی و مهارت‌های اکتسابی (فراشناختی، تفکر انتقادی و فناوری اطلاعات) از جمله عواملی هستند که در توانمندسازی پژوهشی دانش‌آموزان مؤثر هستند. شناسایی تنگناهای موجود در نظام آموزشی از گام‌های مهم پیشرفت در توانمندسازی پژوهشی است. وجود امکانات و فرصت‌های آموزشی و پژوهشی می‌تواند شرایط لازم را برای افزایش توانمندسازی پژوهشی تسهیل کند. به این ترتیب که وجود ظرفیت‌ها و امکانات مناسب آموزشی و پژوهشی به واسطه امکان تفکر خلاق و انگیزه، توانمندسازی پژوهشی را ارتقا می‌دهد.

یافته‌های نظرزاده زارع (۱۴۰۱) نشان داد چالش‌های کار گروهی در فعالیت‌های دانشگاهی دانشجویان می‌تواند در هشت مقوله اصلی و هفده مقوله فرعی شامل: چالش سازگاری (عدم سازگاری با قوانین و مقررات گروه، مقاومت در برابر تغییرات، عدم شناخت نسبت به یکدیگر و مقاومت در برابر نظرات هم‌گروهی)، چالش رفتار پشتیبان (عدم همراهی افراد گروه در توزیع فشار کاری و توزیع نامناسب کار بین افراد گروه)، چالش نظارت بر عملکرد گروه (عدم استقبال از نظارت متقابل، پذیرش صرف نظارت رهبر گروه و عدم وجود نظارت متقابل)، چالش جهت‌گیری گروه (اولویت اهداف فردی بر اهداف گروه)، چالش‌های رهبری گروه (عدم شایستگی رهبر گروه، عدم وجود رهبر در گروه و سرپیچی از رهبر گروه)، چالش‌های اعتماد متقابل (عدم اعتماد متقابل بین افراد)، چالش الگوهای ذهنی مشترک (عدم درک مشترک از انجام وظایف گروهی) و چالش ارتباطات گروه (عدم تعامل و ارتباط بین گروهی، عدم تبادل اطلاعات بین گروهی) طبقه‌بندی شوند.

نتایج پژوهش افشاری و همکاران (۱۳۹۸) نشان داد که از دید نمونه‌های پژوهش، متغیرهای عوامل انسانی، فناوری، مدیریتی، تجاری کردن، راهبردی و مالی دارای درجه اهمیت بودند و اولویت در هر بخش بر این اساس بود: مدیریت دانش در عوامل راهبردی، روحیه خلاقیت و نوآوری در عوامل انسانی، توانایی انتقال و انتشار فناوری در عوامل فناوری و افزایش انگیزش افراد فنی در عوامل مدیریتی. در دو عامل مالی و تجاری کردن، اختلاف معناداری بین مؤلفه‌ها وجود نداشت. بر مبنای نتایج به دست آمده و لزوم اهمیت تأسیس این واحد در این نهاد علمی، بدیهی است که در راستای تحقق اهداف کلان پژوهشگاه، تأسیس این واحد ضروری به نظر می‌رسد.

نتایج اجرای پژوهش کیانی، شهنی ییلاق و مروتی (۱۳۹۷) حاکی از اثربخشی روش پژوهش گروهی و جوریار، نسبت به روش آموزش سنتی در افزایش میزان خودکارآمدی هنرجویان می‌باشد. نتایج این پژوهش با بسیاری از پژوهش‌های پیشین در زمینه اثربخشی یادگیری مشارکتی، همسویی دارد.

اکثریت اعضا با اهمیت‌ترین چالش در مشارکت ذی‌نفعان را عدم اعتقاد، تعهد، عزم و اراده در بین سیاستگذاران و مدیران برای مشارکت ذی‌نفعان می‌دانند. از طرف دیگر بی‌اعتمادی ذی‌نفعان در جدی گرفتن نقش آنها در مشارکت هم یکی از چالش‌های مهم مطرح شده بود. با توجه به نتایج به دست آمده و تجربیات ارائه شده در این مقاله و از آنجاکه یکی

از اصول توسعه پایدار و همه‌جانبه، بومی‌بودن و اصالت روش‌های به‌کارگرفته‌شده می‌باشد، فقدان یک الگوی بومی در جلب مشارکت ذی‌نفعان که ناشی از نوپایی این نگرش به تحقیق در کشور بود، موجب کاهش مشارکت ذی‌نفعان در این نوع پژوهش‌ها شد (ملک‌افضلی، بحرینی و فروزان، ۱۳۹۰).

این مطالعه، تفاوت‌های قابل‌توجهی را بین رشته‌های علمی نشان می‌دهد. با وجود این، متوجه می‌شود که آنها به تحقیقات بیشتر مؤسسه‌محور کمک می‌کنند (وابو و همکاران^۱، ۲۰۱۶). شواهد نشان می‌دهد که یکی از کلیدی‌ترین و مهم‌ترین ضعف‌های نظام تحقیقاتی کشور، در این واقعیت رُخ می‌نماید (صالحی و همکاران، ۱۳۹۵ و عزیزی، ۱۳۹۶) که آموزش عالی بیشتر به نقش آموزشی خود بسنده کرده است و وضعیت تحقیقات در زمینه آموزشی با ضعف و نقصان همراه است. درحقیقت امروزه، پژوهش کلید توسعه هر کشور و معیار رشدیافتگی آن به‌شمار می‌رود.

بنابراین به منظور نیل به توسعه همه‌جانبه و پایدار، ناگزیر باید از دالان پژوهش عبور کرد. براین اساس بایستی آموزش مبتنی بر پژوهش به عنوان یک فرهنگ اشاعه یابد تا استادان پژوهشگر و درنتیجه دانشجویان پژوهنده داشته باشیم و در این زمینه پژوهش گروهی تأثیر فزاینده‌تری بر رشد و توسعه حرفه‌ای استادان و دانشجویان دارد؛ بنابراین در پژوهش کنونی با رویکرد کیفی به بررسی و واکاوی عوامل مؤثر بر اجرای پژوهش‌های گروهی در آموزش عالی پرداخته شده است.

روش تحقیق

پژوهش کنونی از نوع پژوهش‌های کیفی است که از حیث هدف، کاربردی می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش، متخصصان در حوزه پژوهش شامل استادان و متخصصان علوم تربیتی، روان‌شناسی و جامعه‌شناسی می‌باشند. به منظور گردآوری داده‌ها از استادان و متخصصان دانشگاهی و دانش‌آموختگان دکتری برتر بهره گرفته شد که در زمینه پژوهش‌ها به‌ویژه پژوهش‌های گروهی، آگاهی و تخصص بیشتری داشتند. نمونه موردنظر به صورت تدریجی و از طریق تکنیک گلوله‌برفی انتخاب شدند. به این نحو که سه فرد متخصص بر اساس بررسی‌های اولیه و نظرخواهی از استادان انتخاب شدند و پس از انجام مصاحبه با ایشان، از آنان خواسته شد فرد یا افراد نخبه دیگری را (در میان جامعه آماری موردنظر) که در زمینه

¹. Vabø, A., Alvsvåg, A., Kyvik, S., & Reymert, I.

پژوهش گروهی صاحب‌نظر بوده، معرفی کنند. این فرایند تا رسیدن به اشباع نظری پژوهشگران ادامه یافت. بر این اساس، با بررسی نظرات و عقاید ۲۰ نفر از متخصصان، کفایت نظری حاصل شد.

معیارهای انتخاب متخصصان، داشتن تخصص و تجربه مرتبط در حوزه پژوهش‌های گروهی، اشراف اطلاعاتی در حوزه پژوهش گروهی، سابقه کاری در حوزه پژوهش گروهی برای استادان و دانش‌آموختگان و صاحب مقاله و کتاب با رویکرد گروهی برای استادان بوده است. ابزار گردآوری داده‌ها نیز مصاحبه نیمه‌ساختاریافته بود.

در این پژوهش، از روایی محتوا برای آزمون روایی مصاحبه‌های صورت‌گرفته بهره گرفته شد؛ بدین صورت که پرسش‌های مصاحبه با مبانی نظری مرتبط با عنوان پژوهش، مقایسه شد و نتیجه این قیاس از نظر استادان ارزیابی‌کننده، مقاربت و تشابه بالای پرسش‌های مصاحبه با مبانی نظری پژوهش گروهی بود. همچنین برای دستیابی به صحت و پایایی داده‌های کیفی حاصل از مصاحبه‌ها، از روش ارزیابی لینکن و گوبا (۱۹۸۵) استفاده شد. بدین ترتیب چهار ملاک اعتبار، تأییدپذیری، قابلیت اعتماد و انتقال‌پذیری، مورد بررسی قرار گرفت. به‌منظور اعتبار مصاحبه، از تکنیک بررسی با اعضا استفاده شد. بر این اساس در حین مصاحبه تلاش شد تا اطمینان حاصل شود که آیا مشارکت‌کنندگان با برداشت و تفسیر پژوهشگر از تمام صحبت‌هایی که داشتند، موافق هستند یا خیر و اگر نظر تکمیلی دارند، آن را مطرح کنند؛ این کار درواقع اعتباربخشی به فرایند مصاحبه بود. همچنین با تخصیص زمان مناسب برای انجام مصاحبه‌ها، میزان موجه و معتبربودن داده‌های پژوهش به سطح قابل‌قبولی افزایش داده شد. برای بررسی سطح تأییدپذیری، مراحل اجرای مصاحبه از سوی چند متخصص تأیید شد؛ بنابراین به‌منظور اطمینان از یکسانی شناسه‌گذاری توسط پژوهشگر از دو شناسه‌گذار دیگر برای چند نمونه مصاحبه استفاده شد. برای ایجاد اطمینان‌پذیری، به مستندسازی داده‌های حاصل از انجام مصاحبه‌ها، پرداخته شد. این موضوع با نوشتن یادداشت دامنه و یادآور در طول مصاحبه، ثبت تمامی جزئیات مصاحبه‌ها و یادداشت‌برداری در تمام مراحل مصاحبه‌ها محقق شد. برای تحقق انتقال‌پذیری نتایج پژوهشی نیز تلاش شد تا اطلاعات کافی با ذکر جزئیات درباره اقدامات صورت‌گرفته در فرایند اجرای مصاحبه به مخاطبان پژوهش ارائه شود تا زمینه برای نظردهی و ادارک درباره کاربردپذیری یافته‌ها در دیگر بسترهای پژوهشی ارائه شود.

تحلیل داده‌های به‌دست‌آمده از مصاحبه‌های انجام‌شده، با رویکرد تحلیل مضمون بر مبنای روش کینگ و هاروکز (۲۰۱۰) انجام شده است. مضمون، ویژگی تکراری و متمایزی در متن است که به نظر پژوهشگر، نشان‌دهنده درک و تجربه خاصی در رابطه با پرسش‌های پژوهش است (عابدی جعفری، تسلیمی، فقیهی و شیخزاده، ۱۳۹۰: ۱۵۹).

تحلیل مضمون نیز، روشی برای شناخت، تحلیل و گزارش الگوهای موجود برای یافته‌های کیفی است. این روش فرایندی برای تحلیل داده‌های متنی است و داده‌های پراکنده را به داده‌هایی غنی و روشن تبدیل می‌کند (بران و کلارک^۱، ۲۰۰۶). فرایند تحلیل مضمون بدین ترتیب انجام شده است: در مرحله اول، پژوهشگران به شناسه‌گذاری توصیفی مصاحبه‌ها پرداختند. در این مرحله ابتدا مصاحبه‌های انجام‌شده به ترتیب اجرا، پیاده‌سازی می‌شد. سپس متن‌های پیاده‌شده، تحلیل شدند. بنابراین، پژوهشگران با بررسی دقیق مصاحبه‌ها، مضامین پایه را به هر بخش از جملات نسبت داد. در مرحله دوم فرایند تحلیل، با مقایسه پیاپی و چندین باره شناسه‌های پایه خلق شده در مرحله پیش، شناسه‌های سازمان‌دهنده شکل گرفتند. برای تولید شناسه‌های سازمان‌دهنده چندین شناسه پایه در ذیل بستر یک شناسه سازمان‌دهنده جمع شده و آن را تشکیل دادند. در مرحله سوم نیز مضامین کلیدی برای مجموعه داده‌ها به‌عنوان یک کل از طریق مدنظر قرار دادن مضامین سازمان‌دهنده شکل گرفته در مصاحبه‌ها، با عنوان شناسه‌های فراگیر سازمان یافتند.

یافته‌های پژوهش

همان‌طور که گفته شد، پس از انجام مصاحبه‌ها با متخصصان در زمینه مؤلفه‌های مؤثر بر پژوهش‌های گروهی و کاربست روش تحلیل مضمون، ابعاد و مؤلفه‌های مؤثر بر اجرای پژوهش‌های گروهی شناسایی شد که در جدول ۱، در ۳ بُعد و ۸ مؤلفه نشان داده شده است.

جدول ۱. ابعاد و مؤلفه‌های مؤثر بر پژوهش‌های گروهی

بُعد	مؤلفه	خلاصه شناسه‌های مفهومی برای هر مؤلفه
استادان	دانش و مهارت	آشنایی با الگوها و روش‌های پژوهشگری
		مهارت ارتباطی
		مهارت بازخورد دادن
		مهارت گروه‌سازی و کار گروهی

¹. Braun & Clarke

بُعد	مؤلفه	خلاصه شناسه‌های مفهومی برای هر مؤلفه
دانشجویان	ویژگی‌های شخصیتی	مهارت مدیریت تعارض
		مهارت شناسایی قابلیت‌ها و ظرفیت‌های دانشجویان
		مهارت همدلی و هم‌یاری
		مهارت گوش دادن مؤثر
		مهارت برقراری عدالت
	ویژگی‌های شخصیتی	متعهد به برنامه‌ریزی و پیگیری مستمر در دستیابی به نتایج
		تاب‌آوری بالا و روحیه صبوری
		خوش‌رو و شوخ‌طبع بودن
		هوش هیجانی
		اعتمادبه‌نفس
دانشگاه	ویژگی‌های شخصیتی	مسئولیت‌پذیری
		اخلاق حرفه‌ای
		انعطاف‌پذیری
		انگیزه و تمایل به یادگیری و پیشرفت
		هدفمندی
	ویژگی‌های نگرشی	مسئولیت‌پذیری
		خودکنترلی (داشتن کانون کنترل درونی)
		خودباوری
		روحیه خطرپذیری
		احساس تعلق نسبت به پژوهش
مدیریت و رهبری دانشگاهی	مدیریت و رهبری دانشگاهی	روحیه کار گروهی
		تفکر انتقادی
		تعریف طرح‌های گروهی در فعالیتهای آموزشی
دانشگاه	مدیریت و رهبری دانشگاهی	برنامه‌ریزی راهبردی و بلندمدت برای توسعه و تعالی پژوهش‌های گروهی
		استفاده از سبک‌های رهبری مشارکتی و حمایتی

بُعد	مؤلفه	خلاصه شناسه‌های مفهومی برای هر مؤلفه
		استفاده از متخصصان توانمند در عرصه پژوهش‌های گروهی برای توانمندسازی استادان
		مرب‌گیری
		ایفای نقش مربی توسط مدیران حوزه‌های مختلف دانشگاهی
		مدیریت استعداد و مدیریت ایده
		به‌کارگیری راهبردهای متعهدانه در مدیریت و هدایت گروه‌های پژوهشی
		استخدام، ارتقا بر اساس روحیه و فعالیت استادان در زمینه پژوهش‌های گروهی
		مدیریت محیط تعاملی (برقراری ارتباطات درونی و بیرونی اثربخش)
		جلب مشارکت اعضای هیئت علمی در تصمیم‌گیری‌ها و پروژه‌های علمی
کارکردهای دانشگاهی		توجه بیشتر به به تنوع و اصلاح کارکردهای آموزشی، پژوهشی و خدماتی دانشگاه در برنامه‌های توسعه
		توجه به کارکردهای دیگر (مانند فناوری‌های نوین، بسط و توسعه دانش و فرهنگی و فضیلت‌محوری)
		سازوکارهای بهبود و ارتقای کیفیت کارکردهای دانشگاهی به صورت گروهی
اعتبارات و منابع مالی دولتی		کسب منابع و اعتبارات بیشتر از منابع دولتی
		برای پاسخ به گسترش کمی فعالیت‌ها و طرح‌های پژوهشی گروهی دانشگاه
		عدم تحلیل هزینه-فایده در فعالیت‌های دانشگاهی
		تخصیص اعتبار سازنده به طرح‌های گروهی
عوامل فرهنگی		جلب حمایت بنیاد نخبگان در راستای حمایت مالی پژوهش‌های گروهی استادان و دانشجویان
		تغییر نگرش و باور در مدیران و رهبران برای ایفای نقش رهبر گروه پذیرفتن پروژه‌های گروهی به‌عنوان یک حوزه توانمندساز و حمایت

بُعد	مؤلفه	خلاصه شناسه‌های مفهومی برای هر مؤلفه
		از آن فرهنگ مشارکت و کار گروهی فرهنگ انگیزاننده (الهام‌بخش) و اعتمادآفرین (مروج روحیه خطرپذیری، پذیرش انتقاد و اشتباه) فرهنگ حامی و پشتیبان یادگیری گروهی، نوآوری و خلاقیت توجه به کرامت انسانی افراد و ارزش قائل شدن به افراد به‌عنوان ارزشمندترین سرمایه سازمان

در ادامه به بررسی هر یک از ابعاد به‌دست‌آمده از مصاحبه‌ها پرداخته شده است. برای بررسی عوامل مؤثر بر پژوهش‌های گروهی به‌ویژه یک سازمان علمی و فرهنگی مانند دانشگاه، یکی از عوامل حیاتی و تأثیرگذار، منابع انسانی آن سازمان می‌باشند که باید ویژگی‌های لازم برای اجرای پژوهش گروهی را داشته باشند. در پژوهش کنونی این عامل در دو بُعد ویژگی‌های استاد و ویژگی‌های دانشجوی و دانشگاه دسته‌بندی شد.

شکل ۱. ابعاد مؤثر بر مهارت‌های پژوهش‌های گروهی

بُعد اول: ویژگی‌های استادان

در پژوهش‌های گروهی، استادان در نقش مربی پژوهنده باید دارای ویژگی‌ها و مهارت‌های خاص باشند تا به‌عنوان استاد پژوهش گروهی خوب مطرح شوند که در پژوهش کنونی بر اساس داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها می‌توان آنها را در ۲ مؤلفه دانش و مهارت‌های استاد و ویژگی‌های شخصیتی استاد دسته‌بندی کرد:

دانش و مهارت‌های استاد: بر اساس نتایج تحلیل محتوای مصاحبه‌ها، تسلط و کارآمدی استاد بر دانش و مهارت‌های پژوهشگری و کار گروهی از ملزومات اجرای پژوهش گروهی است. بررسی مقالات و پژوهش‌ها در زمینه پژوهشگری به‌ویژه پژوهش‌های گروهی نیز، نشان

می‌دهد شرط لازم در تحقق پژوهش‌های گروهی در آموزش عالی این است که استادان از دانش و تخصص در زمینه الگوهای پژوهشگری و مهارت‌های کار گروهی برخوردار باشند (گریتم و ایپولیتو^۱، ۲۰۱۸).

لارنس^۲ (۲۰۱۷) نیز به کارگیری مهارت‌های نرم مانند مدیریت تعارض و ... را برای استادان پژوهش‌های گروهی ضروری می‌داند. نمونه‌هایی از مصاحبه‌ها در این زمینه:

«استادان پژوهنده برای اینکه بتوانند پژوهش‌های گروهی را هدایت و رهبری کنند و در پژوهش‌هایشان موفق باشند، باید افزون‌بر اصول مدیریت و مهارت‌های رهبری، دانش و مهارت‌های اجتماعی را کسب کنند و از الگوها و فرایندهای فعالیت‌های گروهی آگاهی داشته باشند» (مصاحبه‌شونده ۹).

«یک استاد توانمند در عرصه پژوهش گروهی برای انگیزه‌دادن به دانشجویان باید از مهارت‌های ارتباطی استفاده کند و از طریق پرسیدن پرسش‌های چالشی، داشتن گوش شنوا، همدلی و همراهی با دانشجویان بتواند بر آنها تأثیر مثبت بگذارد. چرا که بدون برقراری رابطه مؤثر عدالت‌محور با دانشجویان، استادان نمی‌توانند دانشجویان رو در اجرای فرایند پژوهش گروهی یاری کنند» (مصاحبه‌شونده ۴).

ویژگی‌های شخصیتی استاد: ویژگی‌های شخصیتی، خصیصه‌های خاص یک فرد است که موجب می‌شود رفتار و اعمال هر استاد از استاد دیگری متمایز شود. بر اساس مصاحبه‌ها، دومین بُعد از ویژگی‌های استاد به‌عنوان استاد پژوهنده، ویژگی‌های شخصیتی استادان می‌باشد. در این زمینه، وایتمور^۳ (۲۰۰۹) معتقد است: یک استاد در پژوهش گروهی باید تاب‌آوری بالا داشته و حامی گروه پژوهش باشد.

مک‌کارتی و میلنر^۴ (۲۰۱۳) نیز هدفمندی و مسئولیت‌پذیری را از ویژگی‌های مهم استادان برای پژوهش گروهی می‌دانند. نمونه‌هایی از مصاحبه‌ها در این زمینه:

«زمانی که استاد تاب‌آوری و خوش‌رو باشد، دانشجویان در گروه پژوهشی راحت‌تر با او ارتباط برقرار می‌کنند و در نتیجه شخص استاد بهتر می‌تواند تأثیرات لازم رو بر فرایند پژوهش دانشجویان بگذارد.» (مصاحبه‌شونده ۵).

«آموزش و انتقال مهارت‌های پژوهشگری و مهارت گروهی به دانشجویان باید با حوصله همراه باشد، ممکنه در طول اجرای پژوهش، برخی مشارکت کمتر و برخی مشارکت بیشتری داشته باشند، پس یک استاد پژوهنده کارآمد باید صبور باشد» (مصاحبه‌شونده ۱۰).

بعد دوم: ویژگی‌های دانشجویان

ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان: پژوهش گروهی، برخلاف سایر پژوهش‌ها، یک تکنیک پژوهشگرمحور است. به همین دلیل افزون‌بر مهارت‌ها و ویژگی‌های شخصیتی استاد، ویژگی‌های شخصیتی و نگرشی دانشجویان پژوهشگر نیز در موفقیت فرایند پژوهش تأثیرگذار است؛ زیرا شخصیت افراد بر نحوه احساس، تفکر و رفتارشان اثرگذار است (چیومبی، جایوبا و یوسف^۱، ۲۰۱۹). بر اساس نظرات متخصصان، اولین مؤلفه از ویژگی‌های دانشجویان برای اجرای موفق پژوهش گروهی، ویژگی‌های شخصیتی آنان است. در این زمینه، آنچه در جریان تعاملات کار پژوهشی صرف‌نظر از نوع آن باید وجود داشته باشد، انگیزه و تمایل به یادگیری و پیشرفت و مسئولیت‌پذیری دانشجویان است (نانسکی و هادود^۲، ۲۰۱۹)؛ زیرا برخی از دانشجویان ممکن است تمایلی به پیشرفت در بستر پژوهش نداشته باشند که این امر هدایت پژوهش گروهی را برای استادان دشوار می‌کند (هانت و وینتراپ^۳، ۲۰۱۰). نمونه‌هایی از مصاحبه‌ها در این زمینه:

«با توجه به اینکه پژوهش گروهی، یک روش پژوهشی اجباری نیست، لذا برای اینکه فرایند اجرا و تحقق پژوهش گروهی به‌طور کارآمد و موفق انجام شود، دانشجویان باید به پیشرفت خودش در قالب پژوهش گروهی علاقه و تمایل داشته باشد و خودش بخواند که پیشرفت کنند» (مصاحبه‌شونده ۱۹).

«استاد پژوهنده به‌منزله ناظر گروه پژوهشی، هر چقدر هم که سعی کند، ولی دانشجویان تمایلی به یادگیری جمعی و بسط مهارت‌های خود در ارتباط با گروه نداشته باشند، یادگیری پژوهشی شکل نگرفته و فرایند پژوهشگری هم موفق نخواهد شد» (مصاحبه‌شونده ۷).

«دانشجوی مشارکت‌کننده در گروه‌های پژوهشی باید فردی خودآگاه باشد که مسئولیت وظایف پژوهشی خودش بر عهده بگیرد و در اجرای فعالیت‌های پژوهشی کوتاهی نکند. چون استاد پژوهنده فقط ناظر تیم پژوهش هست و دانشجویان پژوهشگر را هدایت می‌کند،

1. Che Embi, N. A., Jaiyeoba, H. B., & Yussof,
2. Nowiński, W., & Haddoud
3. Hunt & Weintraub

درنهایت این خود دانشجویان هستند که در هر مرحله از پژوهش گروهی با توجه به شرایط، تصمیم‌گیری و اقدام می‌کند. پس پیامد تصمیم‌ها و اقدامات پژوهشی خویش را باید قبول کنند و برای جبران کاستی، تصمیم‌های درست بگیرند» (مصاحبه‌شونده ۱۴).

ویژگی‌های نگرشی دانشجویان: ویژگی‌های نگرشی دانشجویان، مولفه‌ای است که در تمامی مراحل فرایند پژوهش گروهی بسیار با اهمیت است؛ زیرا نگرش و طرز فکر دانشجویان بر عملکرد پژوهشی خود و گروه‌شان تأثیرگذار است. بر اساس نظرات صاحب‌نظران، دومین بُعد از ویژگی دانشجویان، ویژگی‌های نگرشی دانشجویان پژوهشگر و باور آنان به توانمندی‌های گروهی و پژوهش خود می‌باشد. دانشجویان زمانی می‌توانند فرایند پژوهش گروهی را به‌طور درست و منطقی پیش ببرند که باور و نگرش نسبت به ظرفیت‌های خود و کارگروهی برای موفقیت پژوهشی را در خود ایجاد کرده باشند.

بر اساس نتایج پژوهش شهریار، کلانتری و نصیریانی (۱۳۹۸)، وجود ارتباط مثبت بین نگرش و خودکارآمدی پژوهشی، حاکی از آن است که با ایجاد نگرش مثبت به تحقیق، می‌توان باورهای خودکارآمدی پژوهشی بالاتری در دانشجویان ایجاد کرد و از این طریق زمینه انجام تحقیقات دانشجویی بیشتری را فراهم نمود. نمونه‌هایی از مصاحبه‌ها در این زمینه:

«خطر کردن یکی از شرایط لازم برای پژوهش گروهی است. یک دانشجو در تیم پژوهشی باید جسارت داشته و بتواند رویکردهای نوآورانه پژوهشی را بپذیرد و در گروه به‌کار بندد و این موضوع به نگرش دانشجویان به پژوهش برمی‌گردد» (مصاحبه‌شونده ۳).

«یک نکته مهم در اجرای پژوهش‌های گروهی، علاقه‌مندی و دلبستگی دانشجویان به کار گروهی و پژوهش است. زمانی پژوهش گروهی به‌درستی پیاده می‌شود که پژوهشگران نسبت به وظیفه پژوهشی و فرایند پژوهش و گروه پژوهشی، احساس تعلق و تعهد داشته باشند، چون این رویکرد پژوهشی به‌شدت به اعضای گروه پژوهشی وابسته است» (مصاحبه‌شونده ۱۵).

«معمولاً دانشجویان نسبت به پژوهش گروهی، نگرش مثبت ندارند و این موضوع می‌تواند به دلیل آموزش ناکافی و تجربه نامطلوب، بستر کار گروهی در دانشگاه باشد، بنابراین آموزش لازم دانشجویان و استادان در زمینه پژوهش‌های گروهی می‌تواند بر نگرش آنها و درنهایت خودکارآمدی پژوهشی آنها در گروه تأثیرگذار باشد» (مصاحبه‌شونده ۶).

بعد سوم: ویژگی‌های دانشگاهی

با توجه به اینکه نتایج و عملکرد هر سازمانی افزون‌بر عوامل انسانی تحت‌تأثیر شرایط و ویژگی‌های آن سازمان قرار می‌گیرد، بنابراین سومین عامل تأثیرگذار در استقرار موفقیت‌آمیز پژوهش‌های گروهی از نظر متخصصان، ویژگی‌های دانشگاه می‌باشد.

مدیریت و رهبری دانشگاهی: با توجه به نظر متخصصان، در بین عوامل سازمانی، عوامل مدیریت و رهبری دانشگاهی به‌عنوان عامل کلیدی و اصلی به‌شمار می‌رود، زیرا که بدون کاربست رویکرد و روش‌های مدیریتی و رهبری صحیح و توانمند، عملاً سایر عوامل تحت‌تأثیر قرار گرفته و فرایند پژوهش گروهی ممکن نخواهد بود. عوامل مدیریت و رهبری دانشگاهی، مجموعه مواردی است که به تصمیمات و راهبردهای مدیران ارشد سازمان مربوط می‌شود. نمونه‌هایی از مصاحبه‌ها در این زمینه:

«مدیران عالی دانشگاه باید از متخصصان و استادان داخل و خارج از دانشگاه که در زمینه پژوهش‌های گروهی تبحر و توانمندی لازم را دارند، برای آموزش فنون مدیریت و رهبری پژوهش‌های گروهی به استادان و دانشجویان خود و توسعه آنها استفاده کنند. همچنین باید از مدیران دانشگاه بخواهیم که افزون‌بر مدیریت کارکنان‌شان، خود نیز پژوهش‌های گروهی را در سطح دانشگاه هدایت کنند» (مصاحبه‌شونده ۷).

«پژوهش‌های گروهی مثل پژوهش‌های دیگر نیست که رویه و مراحل کار پژوهشی از قبل مشخص باشد و پژوهشگران به صورت مستقیم این رویه را دنبال کنند، بلکه ماهیتاً به دلیل تمرکز بر مشارکت و دیدگاه‌های مختلف انعطاف‌پذیر می‌باشد و مدیران و رهبران دانشگاه و استادان هدایت‌کننده پژوهش‌های گروهی در رهبریشون باید از سبک‌های مدیریت مشارکتی و حمایتی استفاده کنند. درواقع هیچ راهبردی، مناسب‌تر و معقولانه‌تر از آن نیست که استادان و مدیرانی در سطح دانشگاه با رعایت تسلط و توانمندی در عرصه مشارکت، فعالیت‌های گروهی و به‌طور اخص پژوهش‌های گروهی در گزینش، استخدام و ارتقا را در دستور کار خود قرار دهند» (مصاحبه‌شونده ۱۱).

عوامل فرهنگی: فرهنگ، شاکله‌ای از باورها، ارزش‌ها و هنجارهایی است که ماهیت رفتارها و عملکردها در دانشگاه است. بنابراین اگر یک ارزش یا هنجار وجود داشته باشد، ولی تعیین‌کننده رفتار نباشد، فرهنگ نیست، چون فرهنگ باید تأثیرگذار باشد. از نظر متخصصان

یکی از مباحث مطرح در نهاده‌سازی پژوهش‌های گروهی، روند و ماهیت اجرای کارکردهای دانشگاهی است. کارکردهای دانشگاهی، ابزاری است که مدیران دانشگاه را در رسیدن به اهداف یاری می‌کند.

در این راستا، آگاروال و همکارانش^۱ (۲۰۰۹) پیشنهاد کرده‌اند با توجه به تنش‌های محیطی فزاینده بهتر است دانشگاه امروزی، سلسله‌مراتب مبتنی بر اقتدار یک‌سویه را رها کند، زیرا کارکردهای رهبری و مدیریت دیوان‌سالارانه، در دنیای به‌سرعت در حال تغییر و پیش‌بینی‌ناپذیر، پاسخگو نیستند. با توجه به نظر متخصصان، اجرای کارکردهای دانشگاهی منعطف از عوامل مهم در استقرار کارآمد پژوهش‌های گروهی در دانشگاه‌هاست. نمونه‌هایی از مصاحبه‌ها در این زمینه:

«استادان و مدیران دانشگاه باید در پیاده‌سازی فناوری‌های نوین، منعطف باشند و بستر لازم برای اجرای فناوری‌های نوین را برای تسهیل و کاربردی‌سازی پژوهش‌ها به صورت گروهی، فراهم سازند تا دانش و تجربه پژوهش گروهی راحت‌تر به اشتراک گذاشته شود و منتقل شود» (مصاحبه‌شونده ۲).

«استادان دانشگاه باید جوی فراهم کنند تا دانشجویان و استادان با فرهنگ‌های مختلف به صورت برخط (آنلاین) و حضوری با هم مباحثه، گفت‌وگو و انتقال تجربه داشته باشند. اگر پژوهشگران خلاق باشند، ولی عملکرد استادان گروه‌های آموزشی و مدیران گروه‌ها، حامی رفتار جمعی پژوهندگان نباشد، تفکر خلاقانه برای توسعه افراد شکل نمی‌گیرد» (مصاحبه‌شونده ۱۵).

«پژوهش گروهی، زمانی در گروه‌های آموزشی دانشگاه و بین استادان و دانشجویان نهاده‌ای خواهد شد که کارکردهای آموزشی، پژوهشی و خدماتی دانشگاه نیز به موازات بازنگری شوند و تغییر پیدا کنند و بخش‌نامه‌ها، اصول و مفاد کارکردهای دانشگاهی از بُعد مادی و معنوی تسهیل‌کننده پژوهش گروهی باشد و در ارکان اجرایی دانشگاه تصویب شود و رویه اجرای آن با رویکردی انعطاف‌پذیر و نوآورانه تسهیل یابد» (مصاحبه‌شونده ۲۰).

«طراحی برنامه‌های توسعه راهبردی، بودجه‌دولتی، طرح‌های علمی و کاربردی، تأمین زیرساخت‌ها و تسهیلات، اعطای اختیارات بیشتر در توسعه به دانشگاه‌ها و کیفیت فعالیت‌های پژوهشی استادان و دانشجویان در بهبود کیفی دانشگاه‌ها مؤثر است و بسط کیفی دانشگاه

نیازمند پیاده‌سازی راه کارها و سیاست‌های اصلاحی و تقویت‌کننده می‌باشد» (مصاحبه‌شونده ۳).

به این ترتیب، دانشگاه‌ها نقش محوری در مواجهه با تغییر و تحولات جامعه دارند، از این‌رو نیز نیازمند تغییر در مأموریت‌ها، کارکردهای اساسی و تطبیق خود با تقاضای اجتماعی، فناوری، علمی، فرهنگی و راهبردهای تغییر هستند. این امر می‌تواند در سازمان‌دهی فعالیت‌های علمی، تحقیقاتی و پاسخ‌گویی به جامعه، نقش مهمی ایفا نماید.

منابع و اعتبارات

کسب منابع و اعتبارات بیشتر از منابع دولتی برای پاسخ به گسترش کمی فعالیت‌ها و طرح‌های پژوهشی دانشگاه، عدم تحلیل هزینه-فایده در فعالیت‌های دانشگاهی و نگرش هزینه‌ای به فعالیت‌های پژوهشی دانشگاه از جمله مؤلفه‌هایی هستند که مشارکت‌کنندگان اعتقاد داشتند لازم است مورد توجه قرار گیرد.

یکی از صاحب‌نظران دانشگاهی در این زمینه می‌گوید: «تمام هم و غم ما شده اینکه طرح‌های پژوهش گروهی از منابع و اعتبارات لازم برخوردار باشند. از روش‌های مختلف در این زمینه استفاده کنیم» (مصاحبه‌شونده ۱۶).

پژوهشگر دیگری در این راستا بر این باور است «به‌رغم اینکه به‌طور مستمر تأکید شده است که پژوهش‌های علوم انسانی جنبه نظری داشته و علوم انسانی در آموزش عالی بیشتر آموزش محور است تا پژوهش محور، و اجرای پژوهش گروهی در این بستر بیش‌ازپیش موردنیاز است، ولی کارکردها و سیاست‌های دانشگاهی به گونه‌ای است که بخش اعظم بودجه و حمایت را از پژوهش‌های گروهی علوم پایه دارد و از پژوهش‌های گروهی علوم انسانی، حمایت کافی نمی‌شود».

«از دیگر چالش‌هایی که الگوی موجود تخصیص اعتبارات دانشگاه‌ها به پژوهش‌های گروهی درگیر آن است، عدم‌قابلیت و توانایی آن در سوق دادن پژوهش‌های گروهی دانشگاهی به سمت مسئله‌محوری است و چه‌بسا بسیاری از طرح‌های پژوهشی به این دلیل مورد تأیید قرار نمی‌گیرند. این موضوع اهمیت توانمندسازی پژوهشی استادان و دانشجویان را بیش‌ازپیش مورد تأکید قرار می‌دهد» (مصاحبه‌شونده ۹).

بنابراین می‌توان گفت که یکی از دلایل عدم‌ارتقا و پذیرش پژوهش‌های گروهی در دانشگاه‌ها، کم‌رنگ بودن بُعد پژوهشی به‌ویژه پژوهش گروهی در سیاست‌ها و دستورالعمل‌های

دانشگاهیان در حیطه علوم انسانی و تخصیص بودجه ناکافی در این راستاست. این مسئله سبب شده است که نه تنها دانشجویان و دانش‌آموختگان و چه‌بسا استادان هم از توان پژوهش گروهی قابل دفاعی برخوردار نباشند.

از نظر پژوهشی هم مسئولان دانشگاهی باید به تقویت بنیه مالی پژوهش پرداخته و از فعالیت‌های پژوهش گروهی حمایت کنند. افزون بر اینکه نباید از نقش حمایتی سایر نهادها و مؤسسات مانند بنیاد نخبگان در گسترش پژوهش‌های گروهی غفلت ورزند و در این زمینه تلاش‌های لازم و متوالی داشته باشند. در این باره مک‌اینتایر (۱۹۹۰) نیز همکاری و تعهد همه افراد، گروه‌ها، جوامع و مجامع ذی‌ربط را برای ارتقاء سطح کمی و کیفی برنامه‌های علوم انسانی ضروری می‌داند.

یافته‌های بندعلی، رضایی‌زاده، شاه‌وردی و حسینی ضرابی (۱۴۰۳) حاکی از آن است که: ۱. رفتارهای پرواز پایین، منفی‌نگری، بازیگری قدرت و فریبکاری بیشترین تا کمترین میانگین رتبه را در رفتارهای دشوار استادان به خود اختصاص دادند. ۲. استادان بر این باورند که بیشتر رفتارهای دشوار آنها ناشی از عوامل بیرونی است که کنترل اندکی بر آنها دارند.

نتایج پژوهش قائمی، کیخا، خالویی و عزتی (۱۴۰۲) در راستای بررسی عوامل مؤثر بر اخلاق پژوهش نشان می‌دهد که ضرایب استانداردشده در الگوهای اندازه‌گیری: در بُعد عوامل فردی، در گروه زنان: شخصیت و در گروه مردان: انگیزش بالاترین بار عاملی را دارا بوده است. در الگوی عوامل محیطی داخل دانشگاه نیز در گروه زنان و مردان، هر دو نشانگر دارای بار عاملی نزدیک به هم هستند. در نهایت در الگوی اندازه‌گیری عوامل محیطی خارج از دانشگاه در گروه زنان و مردان، پژوهش و نگارش به غیر فارسی دارای بیشترین بار عاملی است. ضرایب استانداردشده ساختاری نیز در کل نمونه و گروه زنان، عوامل محیطی خارج از دانشگاه و در گروه مردان عوامل فردی، بیشترین بار عاملی را بر اخلاق پژوهشی نشان داد.

بحث و نتیجه‌گیری

در عصر کنونی، دانشگاه‌ها تمایل دارند از پژوهش‌های گروهی به‌عنوان ابزاری حرفه‌ای برای تسهیل پیشرفت حرفه‌ای استادان و خودکارآمدی پژوهشی دانش‌آموختگان خود استفاده کنند و هدف از استقرار پژوهش‌های گروهی تسهیل کردن پژوهش مبتنی بر اندیشه و تفکر جمعی است. از طرفی، با وجود تأکیدات مستمر بر اهمیت و پیامدهای پژوهش گروهی در دانشگاه، این رویکرد پژوهشی در سطح آموزش عالی ایران از توجه و پذیرش چندانی برخوردار نیست.

پژوهش کنونی با رویکردی کیفی نشان داد که عوامل متعددی در پیاده‌سازی و کاربست کارآمد پژوهش‌های گروهی تأثیرگذار است، مانند مهارت‌ها و ویژگی‌های شخصیتی استادان و دانشجویان، کارکردهای دانشگاهی، سبک رهبری مدیران دانشگاهی و

بر اساس یافته‌های حاصل از پژوهش، یکی از مهمترین و حیاتی‌ترین امر در زمینه پیاده‌سازی کارآمد پژوهش‌های گروهی، وجود استادان توانمند در دانشگاه است که در بُعد ویژگی‌های استادان پژوهنده، دو مؤلفه: ویژگی‌های شخصیتی مربیان و دانش و مهارت‌های پژوهش جمعی (آشنایی با اصول و فرایندهای پژوهشی و مهارت‌های ارتباطی، همدلی و همیاری، اعتمادسازی، مدیریت تعارض، تأثیرگذاری و ...) شناسایی شد. بنابراین دانشگاه‌ها برای نهادینه‌سازی پژوهش‌های گروهی باید برنامه‌ریزی‌های لازم را با استفاده از برنامه‌های آموزشی و بهسازی مناسب در راستای پرورش استادان و دانشجویان تأثیرگذار بر دانش و روابط گروهی و مهارت‌های پژوهشی، به کار بندند.

بولر^۱ (۲۰۱۰) در پژوهشی استاد دانشگاه را در حوزه‌های گسترده مورد بررسی قرار داد. وی روند فعالیت‌های استادان را در گستره عمر حرفه‌ای آنها مطالعه کرده است. از نظر وی، استاد دانشگاه دارای چهار نقش اساسی است که عبارت‌اند از: صاحب حرفه، آموزش‌دهنده، پژوهش‌گر و شهروند (خدمت در کمیسیون‌ها، احراز پست‌های مدیریتی و خدمت به‌عنوان مشاور) (بولر، ۲۰۱۰).

از آنجایی که توانمندی‌های پژوهشی و ویژگی‌های فردی اجتماعی استادان به‌عنوان مهمترین ویژگی‌های یک استاد توانمند برشمرده شده، انتظار می‌رود که در هنگام جذب و استخدام اعضای هیئت علمی در دانشگاه‌ها، مدنظر مسئولان ذی‌ربط قرار گیرند تا از طریق برگزاری کارگاه‌های آموزشی و توجیهی موجب ارتقای سطح عملکردی اعضای هیئت علمی و درنهایت بهبود وضعیت پژوهش‌های گروهی شود.

یکی دیگر از ابعاد تعیین‌کننده در روند و کیفیت اجرای پژوهش‌های گروهی، ویژگی‌ها و توانمندی‌های دانشجویان می‌باشد. نتایج حاصل از تحقیق آرامون و همکاران (۱۳۸۸) نشان‌دهنده آن است که بین مهارت‌های کار گروهی دانشجویان دختر و پسر دانشگاه یزد، تفاوت معناداری وجود دارد. افزون بر این، نتایج نشان از همبستگی ضعیف بین مهارت‌های کار گروهی و عملکرد دانشجویان است.

¹. Buller

دانشجویان باید در پژوهش‌های دانشگاهی، تدوین و اجرای برنامه‌های درسی، ارتباط بین جامعه و دانشگاه به صورت گروهی، فعالیت و در نشست‌های فکری شرکت کنند و دانشگاه نیز با تسهیل ارتباطات و حمایت‌های مادی و معنوی ضروری از جمله دسترسی به منابع اطلاعاتی و استادان توانمند، زمینه را برای اجرای پژوهش‌های گروهی مؤثرتر بین این دو فراهم کند؛ در این زمینه نباید از نقش تجربه کار گروهی در اهمیت درک و پیاده‌سازی پژوهش‌های گروهی و تأثیر آن بر روند اجرای پژوهش و کارآمدی پژوهشی غافل شد. دانشجویانی که تجربه کار گروهی بیشتری در فعالیت‌های یاددهی و یادگیری دارند، اعتماد بیشتری به خود، سایر دانشجویان و محیط دانشگاه داشته و بر این اساس مجهز بودن به مهارت‌های یادشده باعث اعتقاد و نگرش مثبت ایشان به اجرای پژوهش‌های گروهی می‌شود.

یکی دیگر از ابعاد تأثیرگذار بر اجرای پژوهش‌های گروهی، مؤلفه‌های دانشگاهی است. وجود فرهنگ سازمانی ضعیف، تصویر نامطلوبی در بیرون از دانشگاه ایجاد می‌کند و کم‌کم اعتبار و پویایی علمی آن را پایین می‌آورد (یمینی دوزی سرخابی، ۱۳۸۸). دانشگاه‌ها، باید توانایی تطابق با دگرگونی‌های مدیریتی و اجرایی را برای نیل به موفقیت داشته باشند، به‌طوری‌که در قالب روش‌های نوین مدیریتی و رهبری تجربه‌های جدید بیاموزند، امور را بهبود بخشند و به‌طور دائم بر توانایی‌های خود بیفزایند. این امر در گرو کارکردهای دانشگاهی قوی است که به واسطه آموزش و یادگیری استادان، قابلیت استقرار پیدا می‌کند.

در همین راستا، دانشگاه‌ها می‌توانند با تسهیل تفکر جمعی در مدیریت و رهبری دانشگاه، اصلاح مستمر آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی در جذب و به‌کارگیری استادان، دستورالعمل‌های تشویق و حمایت از استادان، بسط نشست‌های گروهی در سطح دانشگاه، بالا بردن سرمایه فرهنگی و ...، شرایط توسعه و تکامل همه‌جانبه پژوهش‌های گروهی را فراهم کنند.

با توجه به آنچه گفته شد، می‌توان نتیجه گرفت: برنامه‌های آموزشی و درسی دانشگاه برای دوره‌های توانمندسازی استادان و دوره‌های درسی دانشجویان با پذیرفتن پیچیدگی و پویایی ماهیت پژوهش‌های گروهی، باید به‌طور دائم در پی درک حالاتی باشد که که پژوهش‌های گروهی را تحت تأثیر قرار می‌دهد و با انعطاف‌پذیری و بازنگری مستمر روند تسهیل سازنده این پژوهش‌ها را فراهم سازد تا بتواند از پیامدهای داخلی و خارجی آن در راستای اثربخشی و موفقیت بیشتر استادان و دانشجویان بهره‌برد. به این دلیل برای روبه‌رو شدن و مواجهه با

چالش‌های پژوهش‌های گروهی و نهادهای سازشی این پژوهش در بستر دانشگاه‌ها، لازم است در ساختار و محتوای دانشگاه‌ها و سازمان‌های دانشگاهی، دوباره تفکر بکنیم تا پیچیدگی آن را درک کنیم. توسعه تفکر و سیستم‌های کارآمد برنامه‌ریزی آموزشی و درسی ضمن این‌که می‌تواند نقش اساسی در توانمندسازی استادان و دانشجویان داشته باشد، زمینه مشارکت معنادار مدیران دانشگاهی و مؤسسات برون دانشگاهی را نیز فراهم می‌کند. براین اساس، آموزش عالی و نظام دانشگاهی ما نیازمند بازتعریف و سازماندهی در نقش و مأموریت‌های خود در فرایند پژوهش گروهی با رویکردی علمی و با مشارکت اجتماعات استادان است تا با ارزیابی دوباره از وضعیت خود، بتواند تغییرات لازم را برای پیاده‌سازی پژوهش‌های گروهی در دانشگاه‌ها فراهم کند.

در این راستا، برای بهبود وضعیت کاربست پژوهش‌های گروهی، پیشنهادهایی زیر ارائه می‌شود:

- از بین بردن محدودیت‌های علمی و تدارک فرصت‌های پژوهش گروهی با کیفیت بالا؛
- اصلاح نظام مدیریت و استفاده از استنادانی که با مبانی علمی پژوهش گروهی، آشنایی داشته و از اهمیت و نقش آن آگاه هستند؛
- تدوین یک بانک اطلاعاتی درباره ماهیت، کارکرد و اهمیت پژوهش‌های گروهی؛
- ارزیابی مستمر و علمی کارآیی درونی و بیرونی پژوهش‌های گروهی درون دانشگاهی؛
- بهره‌گیری از استادان باسواد، دوراندیش و مجرب در زمینه پژوهش گروهی و پذیرش و حمایت دانشجویان و دانش‌آموختگانی که انگیزه لازم را برای پژوهش گروهی دارند؛
- تخصیص منابع بیشتر (مالی- اعتباری) برای اجرا و پیاده‌سازی پژوهش‌های گروهی و تدارک فضاهای آموزشی و امکانات لازم در مؤسسات آموزش عالی؛
- بازنگری برنامه‌های درسی و جنبه‌های کاربردی بخشیدن به پژوهش‌ها و پایان‌نامه‌های دانشگاهی با تأکید بر پژوهش گروهی؛
- توجه به نیازهای استادان. دانشجویان و ایجاد و تقویت علاقه در آنان؛

- اعطای آزادی عمل بیشتر به دانشجویان در انتخاب استاد راهنما و مشاور و تدارک تمهیداتی که استادان خاصی نتوانند در جلسات دفاعیه و تصویب موضوع و پیشنهاد رساله، مانع‌تراشی کنند؛
 - برگزاری دوره‌های دانش‌افزایی برای استادان در حوزه پژوهش‌های گروهی و حمایت مادی و معنوی از استادان فعال؛
 - ارزشیابی عملکرد پژوهشی استادان و ارائه بازخورد به آنان.
- در پایان لازم است یادآوری شود که نیل به پژوهش‌های گروهی کارآمد در دانشگاه در گرو جذب و حفظ اعضای هیئت علمی و کارشناسان متخصص، خلاق، باانگیزه و علاقه‌مند و توجه به توسعه حرفه‌ای آنان و تقویت مهارت‌های پژوهشی و گروهی استادان از طریق اجرای دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی و تجدیدنظر در نقش استادان با توجه به انتظارات و تعاریف جدید از تدریس و یادگیری جمعی و همچنین ضرورت اعمال نوآوری‌های پژوهشی در فعالیت‌های یادگیری و یاددهی؛ بازنگری شاخص‌ها و معیارهای علمی در ارتقاء استادان دانشگاهی و حمایت از دانشجویان پژوهنده؛ بازمهندسی دوره‌ها و رشته‌های درسی به‌ویژه در علوم انسانی، طوری که پژوهش‌ها جنبه کاربردی‌تر و گروهی‌تر بیشتری داشته باشد. ارزیابی مستمر برنامه‌های درسی، بهره‌گیری از رویکردهای پژوهش گروهی در برنامه‌ریزی‌های درسی و ایجاد تغییرات لازم در آنها متناسب با دستاوردهای نوین علمی، تناسب، تازگی، چالش‌انگیزی و عمق علمی کافی در این حوزه علمی را بهبود خواهد بخشید.

سپاسگزاری

بدین‌وسیله از همه استادان، پژوهشگران و متخصصان به دلیل همکاری در اجرای پژوهش کنونی سپاسگزاری می‌شود.

فهرست منابع

- Abyar, E., Nami, K., Ghoorchian, N.Gh., & Bagheri, M. (2022). Developing a Model for Research Empowerment of High School Students in Hormozgan. *Information of the journal of educational planning studies*, 11(21), 76-94. [in Persian]
- Afshari, M., Mirsafian, H.R., Ismaili, M., & Wafai Moghadam, A. (2018). Analysis and Application of Effective Factors on Research and Development (R & D) Capabilities at Sport Sciences Research Institute of Iran. *Research in Sports Sciences*, 11(58), 85-102[in Persian]

- Ahmadi, M., Naghizade, M., Ghazinoori, S. S., & Goodarzi, M. (2022). Learning in Research Collaborations With Universities: The Case Study of Iranian Oil, Gas, and Petrochemical Industries. *Interdisciplinary Journal of Management Studies (Formerly known as Iranian Journal of Management Studies)*, 15(4), 815-834.
- Aramoun, H., Sadeghi Arani, Z., & Saeed-Ardakani, S. (2009). The impact of teamwork skills on students' educational and research performance by gender. *Journal of Women's Research (Journal of Women's Studies)*, 3(1), 59-73. [in Persian]
- Azizi, N. (2016). *The state of education and research in universities: a reflection on the opinions of students in relation to the challenges and inadequacies of humanities and its qualitative development strategies*. Research Institute of Humanities and Cultural Studies. [in Persian]
- Bandali, B., Rezaeizadeh, M., Shahverdi, R., & Hoseini Zarrabi, H. (2024). Exploring Faculty Members' Difficult Behaviour and Their Causes. *Higher Education Letter*, 17(65), 44-65. [in Persian]
- Bazargan, A. (2009). From Internal Evaluation in Medical Education to National Agency for Quality Assurance in Iran Higher Education: Challenges and Perspectives. *TStrides in Development of Medical Education, Journal of Medical Education Development Center*, 6(1), 88-81. [in Persian]
- Buller J.L. (2009). *Essential College Professor: A Practical Guide to an Academic Career*. 1th ed. John Wiley & Sons.
- Cardona-Cano, R., López-Zapata, E., & Velez-Ocampo, J. (2024). Leadership styles, collaborative integrative behavior and ambidexterity in university research groups. *The Learning Organization*, 31(2), 185-204.
- Che Embi, N. A., Jaiyeoba, H. B., & Yussof, S. A. (2019). The effects of students' entrepreneurial characteristics on their propensity to become entrepreneurs in Malaysia. *Education + Training*, 61(7/8), 1020-1037. <https://doi.org/10.1108/ET-11-2018-0229>
- Chen, C., Hewitt, P.L., Flett, G.L. & Roxborough, H.M. (2019). Multidimensional perfectionism and borderline personality organization in emerging adults: A two-wave longitudinal study. *Personality and Individual Differences*. 146 (1). 143-148. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/j.paid.2019.04.011>
- Delamont, S., Atkinson, P. & Parry, O. (2004). *Supervising the doctorate: A guide to success*

- Ebrahim Abadi, F. (2023). Requirements for Successful Implementation of Group Dissertation in Iran's Universities. *Journal of Management and Planning in Educational Systems*, 16(2), 255-276. [in Persian]
- Fittipaldi, D. (2020). Managing the dynamics of group projects in higher education: Best practices suggested by empirical research. *Universal Journal of Educational Research*, 8(5), 1778-1796.
- Geraeinejad, G., & keykha, A. (2021). Comparative study of funding mechanisms and allocation of financial resources in higher education. *Rahyaft*, 31(2), 105-126. [in Persian]
- Ghaemi, F., Keykha, A., Khalouei, F., & Ezati, M. (2023). Explaining the Factors Affecting the Compliance of Graduate Students with Research Ethics (a study at Allameh Tabatabai University). *Higher Education Letter*, 16(62), 7-34. [in Persian]
- Greetham, M., & Ippolito, K. (2018). Instilling collaborative and reflective practice in engineers: Using a team-based learning strategy to prepare students for working in project teams. *Higher education Pedagogies*, 3(1), 510-521.
- Hasan Beigi, I. (2010). Group research, a successful model of strategic research development in the country. *Strategic Defense Studies*, -(42), 49-78. [in Persian]
- Hosseinzadeh, M. (2012). Group activity in the university and the importance of participation in it. *Moj*, 4(5), 88-99. [in Persian]
- Khanzadeh A, Motlagh M E, Mirshakak A, Niakan M, Akbari Nassaji N, Nasrollahpour Shirvani S D. (2017). Benchmarking Records of Managers and Experts of Abadan School of Medical Sciences. *Payavard*, 11 (2), 201-210. [in Persian]
- Kiani, Gh., Shahniyeilag, M., & Morovati, Z. (2017). The effectiveness of cooperative learning methods on general self-efficacy. *Theory and Practice in Teachers education*, 4(5), 53-68. [in Persian]
- Kokkonen, M., & Isomöttönen, V. (2023). A systematic mapping study on group work research in computing education projects. *Journal of Systems and Software*, 111795.
- Luzón, M. J. (2023). Multimodal practices of research groups in Twitter: An analysis of stance and engagement. *English for Specific Purposes*, 70, 17-32.
- Malekafzali H., Bahreini F., & Setarehforouzan A. (2011). Community-based participatory research in Iran: its challenges and ways to control from the stakeholders view. *J Research & Health*, 1, 10-16. [in Persian]

- McCarthy, G., & Milner, J. (2013). Managerial Coaching: Challenges, Opportunities and Training. *Journal of Management Development*, 32 (7), 768-779.
- McCarty, Alma & Garvan, Thomas N. (2008). Team Learning and Metacognition: A Neglected Area of HRD Research and Practice. *Advances in Developing Human Resources*, 10, 509524.
- Melabi Fard, A. R., Arasteh, H. R. Mohabat, H., & Dasta, M. (2012). Research ethics in higher education: individual characteristics and professional responsibilities of researchers. *Scientific Quarterly (Library and Information Sciences and Information Technology)*, 5 (19), 115-96 [in Persian]
- Namdari Pezhman M., Zolghadr Nasab M., Ghanbari S., Amani A. (2011). Effect of education by research circles method on improving the communicational, attitudinizes and performance skills of students. *Educ Strategy Med*, 4 (3), 113-119. [in Persian]
- Nazarzadeh Zare, M. (2022). Teamwork in the Academic System; Identifying its Challenges in the Students' Academic Activities. *Journal of Management and Planning in Educational Systems*, 15(1), 229-290. [in Persian]
- Nowiński, W., & Haddoud, M. Y. (2019). The role of inspiring role models in enhancing entrepreneurial intention. *Journal of Business Research*, 96(3), 183-193. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2018.11.005>
- Ortega, Aída; Sánchez-Manzanares, Miriam; Gil, Francisco & Rico, Ramón. (2010). Team Learning and Effectiveness in Virtual Project Teams: The Role of Beliefs about Interpersonal Context. *The Spanish Journal of Psychology*, 13(1), 267-276.
- Perkins, M & Stehlik, D. (2005). *The Teaching-Research Nexus*. Curtin University of Technology.
- Rezaee, N., & Zamani, A. (2018). Internal Evaluation of Research Groups in the Institute for Research & Planning in Higher Education (IRPHE). *Higher Education Letter*, 10(40), 125-165. [in Persian]
- Salehi Omran, E., & Qanawati, L. (2009). Examining the educational load of Mazandaran University faculty members. *Educational and Psychological Studies*, 11(2), 5-28. [in Persian]
- Salehi, M., Saeidi, P., Jabari, N., Kazemi Malek Mohmoudi, M., & Kazemi Malek Mohmoudi, Sh. (2016). The Research barriers at University from students' point of view in Golestan University of

- Medical Sciences. *Journal of JundiShapur Educational Development*, 7(1), 84-93. [in Persian]
- Samari, E., Yemeni Dozi Sarkhabi, M., Salehi omran, E., & Grainejad, Gh. (2014). Investigating and identifying effective factors in the process of "academic development" in Iran's state universities. *Information of the journal of educational planning studies*, 2(4), 100-67. [in Persian]
- Shahriary-kalantary, M., & Nasiriani K. (2019)). The Relationship between Attitude toward Research and Research Self-efficacy in MSc Students of Medical Sciences. *TB*, 18 (3), 22-31 [in Persian]
- Vabø, A., Alvsvåg, A., Kyvik, S., & Reymert, I. (2016). The establishment of formal research groups in higher education institutions. *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*, 2016 (2-3), 33896.
- Yemeni Dozi Sarkhabi, M. (2009). *New Approaches and Prospects in Higher Education*. Tehran: Institute of Cultural and Social Studies. [in Persian]
- Zamani, A; Pouratshi, M. (2022). Teamwork in faculty members' research activities: Difficulties and solutions. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, 28(3), 85-111. [in Persian]

COPYRIGHTS

©2024 by the authors. Published by The National Defense University. This article is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

